

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การจัดการสินทรัพย์ของครัวเรือนไทย (2) ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณของครัวเรือนไทย (3) ความพึงพอใจและความลำเอียงในการจัดการทางการเงินของครัวเรือนไทย (4) แนวทางการส่งเสริมการออมของครัวเรือนไทย โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับครัวเรือนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทและยากจน เนื่องจากองค์ความรู้ด้านการจัดการการเงินของครัวเรือนเหล่านี้ยังมีอยู่จำกัด แนวทางการศึกษาเป็นแบบวิธีผสมผสาน ทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ การสำรวจด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการทดลองทางเศรษฐศาสตร์ ข้อค้นพบที่สำคัญประกอบด้วย (1) สินทรัพย์ที่ไม่เป็นทางการ (Informal Asset) และรายได้จากการส่งกลับบ้านของบุตรมีความสำคัญมากสำหรับครัวเรือนไทย โดยเฉพาะสำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย (2) ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยมีข้อจำกัดจากการมีรายจ่ายเหนือรายได้ ทำให้การส่งเสริมการออมของครัวเรือนรายได้น้อยเหล่านี้ ประสบความสำเร็จได้ยาก เรื่องสำคัญที่เร่งด่วนกว่าคือ การส่งเสริมอาชีพหรือทักษะเพื่อเพิ่มรายได้ และการลดหนี้สินคงค้างที่มีอยู่ (3) การสนับสนุนของภาครัฐในเรื่องข้อมูลข่าวสาร เช่น การเข้าถึงตลาดงาน การสร้างอาชีพ แนวทางการลงทุน ทางเลือกการออม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ครัวเรือนรายได้น้อยมีการออมที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม (4) การศึกษาพบว่า การจัดการสินทรัพย์จะอยู่ในระดับครัวเรือน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะกายภาพของสินทรัพย์นั้น ๆ จะอยู่กับครัวเรือนเป็นหลัก ขณะที่การจัดการหนี้สิน (รวมถึงการออมในบางระดับ) จะอยู่ในระดับครอบครัว โดยมีสมาชิกที่มีงานทำเป็นคนหลักในการตัดสินใจทางการเงินของครอบครัว ดังนั้น หน่วยวิเคราะห์ในระดับครัวเรือนหรือครอบครัว จึงเป็นหน่วยในการวิเคราะห์การจัดการทางการเงินที่น่าจะเหมาะสมกว่าหน่วยวิเคราะห์ในระดับปัจเจกบุคคลสำหรับสังคมไทย (5) จากการทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม (Randomized Control Trials: RCTs) พบว่า กลไกการออมทางสังคมในรูปแบบที่คล้ายกับการเล่นแชร์ที่ใช้คนอื่นในสังคมเป็นกลไกกำกับวินัยในการออม เป็นรูปแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มจำนวนคนออมเงิน แต่กลไกการออมที่เพิ่มต้นทุนธุรกรรมในการนำเงินออมออกมาใช้ ในรูปแบบที่คล้ายกับการซื้อทอง เป็นกลไกกระตุ้นการออมที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มมูลค่าการออมต่อคนมากที่สุด ดังนั้น หากภาครัฐต้องการส่งเสริมการออม น่าจะต้องใช้ข้อดีของการเล่นแชร์และการออมมาประกอบกัน

Abstract

The study aims to investigate (1) The assets management of Thai households (2) The saving capability for the retirement of Thai households (3) The satisfaction and the financial management bias of Thai households and (4) The guideline to promote the saving of Thai households. The study mainly emphasizes households in rural and poor areas because their financial management and knowledge are still limited. The approach of this study uses a mixed-method, which are secondary data analysis, questionnaire surveys, interviews, and economic experiments. there are 5 main findings for this study. 1) Informal assets and income transfers from their children are very important to Thai households especially low-income households. 2) The low-income households have a limitation because the expense is higher than their income which causes the saving promotion is very difficult to succeed but the career promotion or skill enhancement or the debt reduction are more urgent. 3) The information given by the government for example; the job market, career opportunities, investment guidelines, and saving choices are important factors to promote low-income households to have efficient and appropriate savings. 4) The study shows that asset management is at the household level because the physical asset is mostly depending on the household while debt management is at the family level. The family member who is the primary worker for their family will be the one who makes the family's financial decisions; thus, the unit of analysis for financial management is suitable for the household level and family level rather than the individual level in Thai society. 5) From the Randomized Control Trials (RCTs), it was found that social saving mechanisms, similar to the Rotating Saving Group which use other people in society to be the main regulatory mechanisms for savings, is the successful model to increase the number of saving but the saving mechanisms that increases transaction costs, similar to the Gold buying, is the most successful to increase the value of saving per person. Therefore, if the government wants to promote saving should consider using the advantages of the Rotating Saving Group and other types of saving as well.